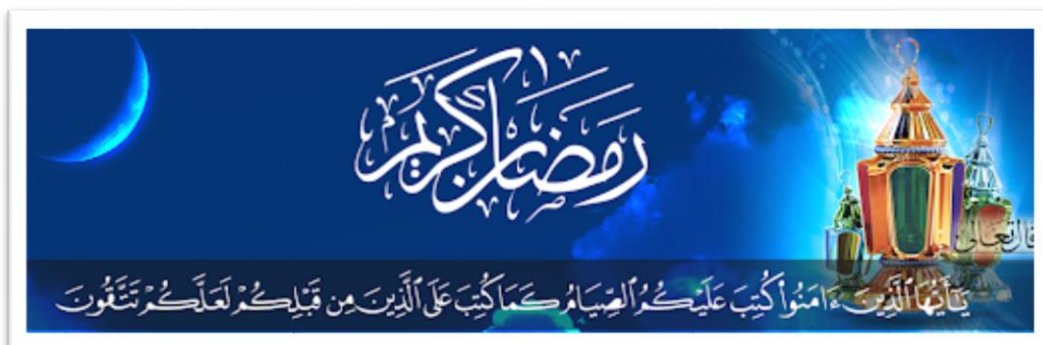

بسمه تعالی

رمضان و عید فطر در الجزایر

آنچه که ماه مبارک رمضان در الجزایر را از وضعیت این ماه در سایر کشورهای اسلامی متمایز می کند ، برنامه‌های ویژه آن است، به گونه‌ای که این ماه در این کشور جایگاهی دارد که با هیچ مناسبت دیگر قابل مقایسه نیست، زیرا که این ماه نزد همه اقشار جامعه الجزایر دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد. مردم الجزایر چنان به رسم و رسومات برنامه‌های رضانی پایبند هستند که این مراسم بخشی از میراث ریشه‌دار فرهنگی این کشور شده است. و چون این ماه یک میهمانی عادی نیست لذا مدت‌ها قبل از دیدن هلال ماه، خود را برای رسیدن آن آماده می‌کنند؛ زنان خانه‌دار زیباترین ظروف را خریداری می‌کنند زیرا که خانواده‌های الجزایری سفره افطاری و شب‌زنده‌داری‌های رضانی خود را با بهترین سرویس‌های غذاخوری آرایش می‌دهند. لذا برای خرید ظروف جدید آشپزخانه که آن را «فال حسن» یعنی (فال نیکو) می‌نامند، مغازه‌های فروش لوازم خانگی نسبتاً شلوغ می‌شود و این مراسم به عنوان راهی برای بهره‌برداری بیشتر از این ماه رحمت و آمرزش، از خانواده‌ای به خانواده دیگر به ارث می‌رسد. و لوازم خانگی قدیمی به همراه غم‌ها و بدی‌های دیگر دور ریخته می‌شود و همه به استقبال خوبی‌ها و شادی‌ها می‌روند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

از کارهایی که برای استقبال از ماه رمضان در الجزایر صورت می‌گیرد، آماده‌سازی یا «عوله رمضان» است که این مراسم از آمدن این ماه و تغییر وضعیت روزهای عادی خبر می‌دهد و منظور از این مراسم، تهیه مواد غذایی آماده شده برای آشپزی که مهم‌ترین آن‌ها ادویه‌هایی است که به روش‌های سنتی آماده می‌شوند، و همچنین تهیه ترشی از فلفل سبز با سرکه و زیتونی که به روش سنتی پرورده شده، و میوه‌های خشک شده مانند عینه و زردآلو و خمیرهایی که در خانه‌ها خمیر شده‌اند، است تا در طول ماه مبارک رمضان از آن‌ها استفاده کنند.

خانواده‌ها در جنوب الجزایر خوراکی‌ای به نام «لسفوف» از خرما خشک تهیه می‌کنند که این غذا جایگزین خرما تازه می‌شود. همچنین غذاها و ادویه‌های ویژه‌ای که «الروایح» نامیده می‌شود، علاوه بر آن خانواده‌های الجزایری گندم سبز را که «زنبو» می‌نامند و به صورت محلی تولید می‌شود، آرد می‌کنند تا با آن سوپ بپزند.

آماده‌سازی‌ها در مناطق مختلف الجزایر با همدیگر اختلاف دارند، و این امر نمایانگر فراوانی آیین‌ها و مراسم‌هایی است که خانواده‌های الجزایری از همدیگر به ارث می‌برند. این برنامه‌ها ریشه در ده‌ها و صدها سال دارد. مثلاً منطقه شمال پایتخت شاهد رفت و آمد غیرعادی زنان، برای خرید وسایل خانگی سفالی آرایش شده به نقش و نگار اندلسی می‌باشد. این زنان معمولاً در یک خانه جمع می‌شوند تا غذایی به نام «راس الحانوت» تهیه کنند که این غذا در مناطق دیگر به «الفواح» معروف است و آن عبارت است از مخلوطی از ادویه‌های ویژه برای پخت و پز الجزایری. همچنین زنان خودشان تنور زغالی و دستی به نام «النافع» آماده می‌کنند تا با آن سبزیجاتی را که «الحرور» نامیده می‌شوند، تفت دهند. این سبزیجات در

رایزنی فرهنگی سمارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

مناطق دیگر به «الحمیص» و یا جاهایی به «المدقوقه» معروفند. از جمله بارزترین غذاهای دیگر، غذایی است که از فلفل گرم و فلفل شیرین و گوجه فرنگی و مجموعه‌ای از ادویه دیگر آماده می‌شود. و با آنکه امکان تهیه غذاهای بهتری وجود دارد اما زنان الجزایری غذای «النافع» را ترجیح می‌دهند زیرا که بیانگر زهد و بی‌آلایشی رضانی است.

در مناطق شرق الجزایر مراسم ویژه‌ای رایج است که همه ابعاد برادری و هم‌دردی را به همراه دارد، مثلا ساکنان این مناطق مراسمی دارند به نام «الوزیعه»، که همه اهالی محله به صورت مشارکتی گوساله‌ای را سر می‌برند و بعد از تکه‌تکه کردن آن، بین همه افراد محله چه فقیر و چه ثروتمند، توزیع می‌کنند تا محتاجان تحقیر نشوند، پس همه (فقیر و دارا) بخشی از این گوشت را می‌گیرند و این مراسم بیانگر یکی از ارزش‌های معنوی این ماه مبارک می‌باشد.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

همچنین خانه‌ها با سفیدکاری به استقبال رمضان مبارک می‌روند، چون برترین ماه‌ها است، و الجزایری‌ها با ماه رمضان همچون انسان برخورد می‌کنند، لذا هر خانواده الجزایری یا کل خانه و یا حداقل نمای خانه را سفید می‌کنند، و چون سفیدی نشانه پاکی است، این کار را برای بزرگداشت این ماه و برای بیان توبه و پاکی و شرمندگی از آن انجام می‌دهند. یکی دیگر از رسم و آیین‌هایی که الجزایری‌ها در این ماه مبارک بر حفظ و پایبندی به آن تاکید می‌کنند، آمادگی جسمانی است. به گونه‌ای که بزرگان، افراد خانواده را به تمیز کردن بدن تشویق می‌کنند و الجزایری‌ها به حمام خانگی بسنده نمی‌کنند، بلکه به حمام‌های سنتی و سونا می‌روند.

آشکارترین آیینی که قبل از ماه رمضان برپا می‌شود، شب‌زنده‌داری نیمه شعبان است، به طوری که همه خانواده برای پاکسازی دل‌ها و گذشت از همدیگر دور هم جمع و شامی برای همه افراد خانواده تهیه می‌شود. علاوه بر آن، مراسم هر ساله «شعبانیه» است که در این مراسم، هر دختری که جدیداً ازدواج کرده است شب اول رمضان یعنی روز آخر ماه شعبان به خانه پدری باز می‌گردد و همه روز را در آنجا می‌گذرانند. برگزارکنندگان این مراسم معتقدند که دختر به خانه پدری‌اش باز می‌گردد تا خداوند عمرش را طولانی کند و رمضان جدیدی را با خانواده‌اش تکرار کند و ریشه و خانواده‌اش را به یاد آورد.

مردم الجزایر کمی قبل از ماه مبارک رمضان مساجد را عطرآگین، تمیز و زیبا و آماده برای استقبال از نمازگزاران به ویژه نماز تراویح می‌سازند؛ همچنین زنان داوطلب می‌شوند تا فرش‌های مسجد را بشویند و تمیز کنند تا خدمتی به نمازگزاران خانه‌های خدا ارائه نمایند و در جنوب کشور، هنگامی که هوا گرم باشد، زمین را برای نماز در خارج از مسجد صاف و مسطح می‌کنند، علاوه بر آن مکان استقبال خانه‌ها (بیرونی) را نیز تمیز می‌کنند.

رایزنی فرهنگی سادات جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

اما در منطقه قبایل، خانواده‌های آمازیگی (بربر) در شب ماه رمضان و برای بدرقه ماه شعبان شام ویژه‌ای را تهیه می‌کنند. این روز (روز آخر ماه شعبان) به نام «صبرتی» معروف است و در طول شب برای آماده شدن برای روزه و صیام، عبارت «سلیل اقموشیک» به معنی (دهانت را بشوی) را تکرار می‌کنند.

مردم الجزایر هنگامی که رسانه‌های شنیداری و دیداری از سوی هیئت دینی، دیدن هلال رمضان را اعلام کنند، به همدیگر با عبارت «صح رمضانکم» به همدیگر تبریک می‌گویند و این عبارتی است که معمولاً الجزایری‌ها برای تبریک به همدیگر می‌گویند. سپس امام مسجد و نمازگزاران برای خواندن قرآن کریم و ادای نماز تراویح به مساجد می‌روند. در این ماه مساجد شاهد استقبال بی‌نظیری از سوی نمازگزاران می‌شود، و مردم الجزایر (مردان، زنان، جوانان و کودکان) برای خواندن نماز تراویح و شرکت در درس‌های فقهی به مساجد می‌روند، و در اکثر اوقات مردم به دلیل ازدحام زیاد، اطراف مساجد و خیابان‌های نزدیک را فرش می‌کنند.

رایزنی فرهنگی سمارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

خانواده‌های الجزایری بر حضور دسته‌جمعی در نماز تراویح برای نشان دادن همدلی و آرامش خودشان، تاکید دارند و در نیمه دوم ماه رمضان خیابان‌های الجزایر و خارج از خانه‌ها و مساجد پر از جمعیت می‌شود. برای استقبال از عید فطر، الجزایری‌ها پس از ادای نماز تراویح و تا پاسی از شب به مغازه‌های خرید پوشاک می‌روند و در یک گردهمایی همگانی که تجارت، تفریح و شب‌زنده‌داری را با هم دارد، شرکت می‌کنند. خانواده‌های الجزایری تاکید دارند که به مناسبت عید، لباس‌های نو برای افراد خانواده به ویژه کودکان تهیه کنند، و به نظر بسیاری از الجزایری‌ها، عید فطر، عید کودکان است.

در اولین شب ماه مبارک رمضان، کودکان الجزایر به خیابان‌ها می‌آیند و دست‌های همدیگر را می‌گیرند و رقص سنتی می‌کنند و فرارسیدن این ماه مبارک را خوش آمد می‌گویند؛ همچنین برخی از سرودهای سنتی را که به روزه‌خواران هشدار می‌دهد، با هم می‌خوانند، مانند «یا واکل رمضان یا محروق العظام» (ای روزه‌خوار در ماه رمضان، ای استخوان سوخته). همچنین برخلاف اوقات دیگر به کودکان اجازه می‌دهند تا در شب‌های رمضان به بیرون از خانه بروند تا در شادی‌ها، جشن‌ها، بازی‌ها و سرودهایشان شرکت کنند، زیرا که در روزهای عادی به کودکان اجازه داده نمی‌شود که بعد از مغرب از خانه خارج شوند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

از اولین روز رمضان فعالیت‌های تجاری موقت و ویژه این ماه مانند افتتاح مغازه‌های فروش شیرینیجاتی مانند زولبیا، باقلوای بادمی، محشی، مقروط، المحنسه، الصامسه، ساقه عروس و... همچنین غذاهای لقمه‌ای مانند «بورک»، پدیدار می‌شود.

یک روز پس از آغاز روزه‌داری، و به دلیل وسعت سرزمینی الجزایر، مشخص کردن هنگام مغرب و زمان اذان، به روش‌های گوناگون مطرح می‌شود. مثلاً در روستا هنگامی که صدای مؤذن به گوش همه نمی‌رسد، توسط دمیدن در بوق، فرا رسیدن مغرب اعلام می‌شود، و یا اگر ساختمان قدیمی و بلندی وجود داشته باشد، مؤذن بر پشت بام آن می‌رود و اذان می‌گوید تا صدایش به گوش روزه‌داران برسد.

اهالی برخی از روستاهای در حال رشد، برای مشخص شدن زمان افطار، حرکت خورشید را دنبال می‌کنند و سپس دیگران را خبردار می‌کنند و عده‌ای نیز وسیله‌ای شبیه به شیپور زمان جنگ را به کار می‌گیرند که نامش «لاسیران» است. این کلمه فرانسوی است و معنی آن (توپ‌ها) است. همچنین به هنگام مغرب و به نشانه‌ی فرا رسیدن هنگام افطار، چراغ‌های سبز رنگ را بر روی مناره‌ها روشن می‌کنند. و از آیین‌های رمضانی پخش صدای رادیوی قرآن، نیم ساعت قبل از مغرب از بلندگوهای مساجد می‌باشد.

رایزنی فرهنگی سارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

معمولا الجزایری‌ها قبل از ادای نماز مغرب با خرما و شیر افطار می‌کنند و بعد از آن وعده غذایی اصلی را که از غذاهای سنتی و جدید تشکیل می‌شود، صرف می‌کنند. سوپ اولین غذای سفره الجزایری است که پخت آن در هر مکان با مکان دیگر فرق می‌کند، در شرق سوپ «فریک» و در وسط الجزایر سوپ «الشعریه» و در غرب سوپ «الحریره». زنان خانه‌دار در پختن سوپ هنرنمایی می‌کنند زیرا که این غذا سلطان سفره الجزایری است.

علاوه بر سوپ، «بورگ» نیز به عنوان پیش‌غذای اصلی تقدیم می‌شود، اما وعده غذایی دوم در هر روز با روز دیگر و در هر منطقه با منطقه دیگر فرق می‌کند. غذاهایی مانند تاجین زیتون، خوراک مرغ، تاجین جلبانه، غذاهای سیردار، و غذاهایی به نام «الشخشوخه»، «الدوباره» و... همچنین غذای «البربوشه» که همان غذای «کسکسی» بدون خورشت است، و غذای «الشخشوخه» که همان ترید کردن خورشت با گوشت است، و وعده غذایی «الرشته» که همان نان خانگی است که تکه‌تکه و به آن خورشت اضافه می‌شود. غذای «کسکسی» که با خورشت همراه با باقلای چرخ شده و بریوش (نان پرچرب) تهیه می‌گردد، و مردم پایتخت آن را «اسکوبیدو» می‌نامند و با شیر، کره و... خورده می‌شود.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

و از خوراکی‌های معروف الجزایری‌ها «لحم الحلو» یعنی (گوشت شیرین) است، و از آن در روزهای مختلف ماه رمضان استفاده می‌شود، اما این خوراکی باید در روز اول ماه رمضان در سفره افطار باشد، و کسی که این کار را نکند، گویی افطار نکرده است. این غذا از کشمش خشک شده با بادام، گوشت گوسفند، مرغ و با کمی شکر، تهیه می‌شود، و این غذا خورشت غلیظی به غلظت عسل می‌باشد.

با پخش اذان عشاء زن و مرد، بزرگ و کوچک، برای ادای نماز تراویح به مساجد می‌روند، و با گفتن «صبح فطورک»، برای همدیگر افطاری با اشتها و سلامت آرزو می‌کنند. در ماه مبارک رمضان مساجد پر می‌شود به ویژه برای نماز تراویح که عبارت است از هشت رکعت و گاهی ده رکعت، و امام جماعت در این نماز یک جزء کامل از قرآن را تلاوت می‌کند یا یک و نیم جزء، که در این صورت معمولاً در شب روز بیست و هفتم قرآن را ختم می‌کنند، و در شب‌های دیگر از اول قرآن شروع می‌کند.

بعد از تمام شدن نماز، شب‌نشینی‌های رضانی شروع می‌شود که در الجزایر به آن «القعدة» یا «جلسه» گفته می‌شود؛ همه در خانه یکی از همسایگان جمع می‌شوند، و در هر شب‌نشینی یکی از خانم‌ها بقیه خانم‌ها را به خانه خود دعوت می‌کند. در جلسات رضانی شیرینی خاصی وجود دارد، و در آنها سینی چای و قهوه و شیرینی‌جات به میهمانان تقدیم می‌شود. در این جلسات بین زنان مطالب حکمت‌آمیز و به ارث رسیده از پیشینیان (البوقالات) یا (فال) رد و بدل می‌گردد، که در محتوای آن نگرش خوشبینانه و توجه به فرد مشخصی وجود دارد. این گفتگوها در ماه رمضان ویژه اهالی پایتخت الجزایر است. خانواده‌های الجزایری فرصت را در این ماه غنیمت می‌شمارند و روابط خانوادگی خود را با همدیگر محکم‌تر می‌کنند، و آداب و آیین‌های اصلی را که مورد حمایت اسلام است، پاس می‌دارند.

معروفترین شیرینی که در این جلسات به میهمانان تعارف می‌شود، شیرینی «قلب اللوز» (قلب بادام) است، که به شکل مستطیل است و از آرد مخلوط شده با پودر بادام یا فول سودانی (بادام زمینی) و پودر کاکائو ساخته می‌شود. این مواد با روغن زیتون خمیر و تهیه و سپس به قطعات مستطیلی تقسیم و بر روی آن ذرات بادام پاشیده و سپس در فر گذاشته می‌شود تا بپزد و بعد از سرد شدن در عسل آغشته می‌کنند.

همچنین از شیرینی‌های دیگر «المقروط» که به آن «المقروط» هم گفته می‌شود، می‌باشد. و این شیرینی معروفی است که همان گندم نیمکوب یا بلغوری است که در آن خرما وجود دارد، همچنین «زولبیا» نیز شیرینی خوشمزه‌ای که در هر خانه‌ای و هر روز به میهمانان تقدیم می‌شود و انواع مختلفی دارد که نمی‌توان آن را توصیف کرد و فقط باید آن را خورد تا مزه آن را فهمید. همچنین الجزایری‌ها نوشیدنی شیرینی را که از آب لیمو و شکر تهیه می‌شود، می‌نوشند.

اما وعده سحری اکثر الجزایری‌ها، خوراک «کسکسی» و «المسفوف» که همان کسکسی خشک شده با کشمش و ماست است، برخی هم آنچه که از افطار باقی مانده را می‌خورند، و گروهی دیگر سحری خود را با یک وعده غذایی سبک همراه شیر و خرما و کمی شیرینی صرف می‌کنند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

اما آداب و آیین‌های مردم جنوب با شمالی‌ها فرق می‌کند، به گونه‌ای که اهالی صحرا به خوردن خرما، شیر و ماست اکتفا می‌کنند و سپس برای خواندن نماز مغرب به مساجد می‌روند. صرف وعده اصلی افطار پس از خواندن نماز تراویح می‌باشد، که وعده غذایی «الحساء» که به عنوان وعده اصلی ماه مبارک رمضان برای افطار است، مصرف می‌شود. ماده اصلی این وعده غذایی، گندمی محلی می‌باشد. این گندم ابتدا با نخود مخلوط و آرد می‌شود و بین مردم به «زمبو» معروف است، و همین امر نمایانگر راز مزه بی‌مانند این وعده غذایی است. علاوه بر آن غذای کسکسی که با گوشت تکه‌تکه شده تهیه می‌گردد و مزه این وعده‌های غذایی به دلیل ادویه مصرف شده در آن است. خانواده‌ها تاکید دارند تا غذایی را در این ماه مبارک تهیه کنند که به «الختیم» معروف است و آن عبارت است از مخلوط کردن تعدادی از ادویه که به صورت خمیرهای خشک شده کوچک در می‌آیند و در وعده‌های روزانه مردم صحرا «الحساء الصحراوی» از آن‌ها استفاده می‌شود.

و بعد از افطار، شب نشینی‌های خانوادگی بر پا می‌شود و بهترین چیزی که در این شب نشینی‌ها صرف می‌گردد، چای دم‌کشیده بر روی زغال است. البته این شب‌نشینی‌ها با خواندن برخی از سرودهای سنتی که ریشه در میراث فرهنگی این جامعه دارد، تکمیل می‌گردد. همچنین در شب‌نشینی‌ها بوی ایمان نیز به مشام می‌رسد و قرآن کریم تلاوت می‌شود، و اشعار ستایش رسول الله خوانده می‌شود که نوعی از ترانه‌خوانی سنتی است اما بدون استفاده از آلات موسیقی، و خانواده‌های صحرائشین در این ماه به دیدار خویشان و نزدیکان می‌روند و در این دیدارها بحث‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی مطرح می‌شود.

و از آیین‌های رمضانی که در مناطق صحرائی الجزایری‌ها در این ماه مبارک در هنگام سحری به آن پایبند هستند آیین «المسحراتی» است. و آن این است که یک فرد داوطلب می‌شود که در طول ماه، مردم را برای سحری خوردن بیدار کند و چند دقیقه قبل از طلوع فجر به مردم زمان دست کشیدن از خوردن سحری را نیز اعلام می‌کند. او این کار را از طریق پرسه‌زدن در همه مناطق شهر و کوبیدن بر روی طبل که نزد اهالی به «تگرکبه» یا «الدبیده» معروف است، انجام می‌دهد. و برخی از سرودهایی که مردم را به خوردن سحری تشویق می‌کند، می‌خواند. این کار در طول شب‌های ماه مبارک رمضان ادامه می‌یابد، و مردم در روزهای آخر ماه پاداش‌هایی را آماده می‌کنند و در شب عید فطر به مسحراتی می‌دهند. این پاداشها شامل موادی مانند خرما و آردی است که کیسه‌هایی را که مسحراتی‌ها در محله‌ها با خود

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

می گردانند، پر می کند. کیسه هایی که مسحراتی ها برای جمع آوری پاداش ها در این پرسه خداحافظی با خود می آورند تا از تلاش هایشان قدردانی شود و این آیین های با فضیلت استمرار یابد.

خانواده های الجزایری به روزه داران جدید اهمیت فراوانی می دهند، آن ها را برای صرف افطاری در خانه های خویشان و نزدیکان دعوت می کنند، خوشمزه ترین و بهترین خوراکی ها و شیرینی جات را برای آن ها آماده می کنند تا آن ها در ادای این فریضه دینی تشویق شوند و کسانی که روزه نمی گیرند نیز ترغیب شوند تا روزه بگیرند و به کسانی که به سن روزه داری نرسیده اند، یاد داده شود که این فریضه دینی تا چه اندازه در این ماه بزرگ، مقدس است.

همچنین برای کودکان روزه دار شربتی از آب و لیمو و شکر آماده می کنند و در ظرف هایی که در آن انگشتر طلا یا نقره وجود دارد، می ریزند تا آنها تشویق شوند و این واجب دینی را ادامه دهند. همچنین کودکان را در بالای مجلس می نشانند تا احساس تقدیر و احترام کنند.

مردم الجزایر در این ماه مبارک، نیازمندان و رهگذران فقیر را فراموش نمی کنند. جمعیت های خیریه، سفره های افطاری برای روزه داران پهن می کنند و تعدادی از آن ها مواد غذایی رمضانی بین مردم توزیع می کنند که شامل مواد اصلی غذایی می باشد. همچنین رستوران هایی که به «مطاعم الرحمه و عابری السبیل» معروف هستند، درهای خود را برای روزه داران نیازمند باز می کنند. علاوه بر آن جوانان و نیروهای داوطلب اسلامی، افطاری های دسته جمعی در میدان های شهر برپا می کنند تا نیازمندان شاد شوند. افراد خیر نیز قبل از عید فطر مبارک لباس های عید را جمع آوری و بین ایتام و فقرا توزیع می کنند.

شب بیست و هفتم

در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان که الجزایری‌ها آن را را شبی مقدس می‌دانند زیرا که شب قدر است، پسران خود را ختنه می‌کنند که این مراسم به «الطهاره» معروف است. این مراسم به صورت جشن با حضور اقوام و نزدیکان و همسایگان و دوستان برگزار می‌شود. کودکان لباس سنتی ختنه کردن را به تن می‌کنند که این لباس شامل کلاه سفید، کلاه بلند قرمز، شلوار سفید براق و پیراهن گشاد سفید می‌باشد. پزشکان همراه با خواندن سرودهای دینی و هلهله‌زنان، کودکان را ختنه می‌کنند.

آیین ختنه کردن یکی از آیین‌های ریشه‌دار است که روح یاری و همدردی را در الجزایری‌ها نشان می‌دهد. به گونه‌ای که بسیاری از جمعیت موجود در سراسر الجزایر جشن‌های ختنه سوران دسته‌جمعی برای کودکان خانواده‌های فقیر و آبرومند در میان فضایی از شادی و خواندن سرودها و هلهله خانواده‌ها برگزار می‌کنند؛ خانواده‌هایی که توان خرید آن‌ها کم است و نمی‌توانند در این مناسبت برای کودکان خود جشن برپا کنند. افراد خیر این مراسم ختنه سوران را برگزار

رایزنی فرهنگی سارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

می کنند تا شادی را در خانواده ها و کودکانشان راه بدهند و به آنها کمک می کنند تا هزینه این مراسم را متحمل نشوند. همچنین هدایا و مبالغ مالی برای شادی افزایی بین کودکان توزیع می شود.

اما در رابطه با خانواده هایی که مراسم ختنه سوران ندارند، سینی های خوراکی و شیرینی جات ویژه را در این شب مقدس تهیه می کنند. همچنین خانواده ها به دیدار همدیگر می روند و این دیدارها با برگزاری جلسات شبانه تا پاسی از شب ادامه می یابد و برنامه ویژه این جلسات، تعارف کردن سینی چای و شیرینی های سنتی خالص می باشد. همچنین کودکان نابالغ را به روزه وامی دارند تا به تدریج به این فریضه مقدس عادت کنند. روزه دار جدید نیز با تقدیم یک سینی با غذاهای دلخواه تکریم می شود و تلاش می شود تا پایان مراسم افطار همه نیازهای او را برآورده کنند.

شب قدر، شب ذکر و دعا

عده ای هم به گوشه ای برای عبادت می روند زیرا که شب قدر مبارک را فرصتی برای ذکر و دعا و درخواست حوائج از خدای بزرگ و نزدیک تر شدن به او می دانند و این شب را با عبادت، نماز و ذکر و تا پاسی از شب با حالتی از تضرع و خشوع می گذرانند. همچنین مساجد هم که برای این شب به صورت ویژه تزیین شده اند، شاهد استقبال بی نظیر مردان و زنان و حتی کودکان که نمی خواهد فرصت را از دست بدهند می شوند. در این مراسم داوطلبان کارهای خیر و کمک رسانی به دیگران کمک می کنند و به نیازمندان صدقه داده می شود و اکثر الجزایری ها مایلند که زکات فطر (فطریه) خود را در این شب ادا کنند. بعد از پایان نماز، جشن ها همراه با تلاوت قرآن و مدیحه سرایی دینی در مساجد برپا می شود. سپس جوایزی بین برندگان مسابقات قرآن کریم که در طول ماه مبارک برگزار شده، توزیع می گردد.

و در سطح رسمی، وزارت امور دینی و اوقاف هر ساله جشن شب قدر را بعد از نماز مغرب در مسجد بزرگ در محله قدیمی «باب الواد» در پایتخت الجزایر و با حضور هیئت دولت و مسئولین بلندمرتبه و دیپلمات های مقیم برپا می کنند. در این مراسم آیاتی چند از کلام الله تلاوت و به سه نفر اول برندگان مسابقات بین المللی قرآن کریم جوایزی داده می شود. همچنین به خردسالان حافظ قرآن نیز جوایز ویژه ای اهدا می گردد. همچنین هیئت داوران مسابقات قران کریم نیز صورت می گیرد. این مراسم سالانه و به صورت رسمی و تحت اشراف ریاست جمهوری برگزار می گردد.

رایزنی فرهنگی سارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

و جدا از جنبه‌های معنوی شب قدر، آیین‌های اجتماعی قدیمی در الجزایر وجود دارد که در این شب مبارک جشنی مخصوص نامزدها می‌باشد، که خانواده دختر نامزد دخترشان و خانواده‌اش را در شب قدر و برای تقویت روابط بین دو خانواده، دعوت و بهترین غذاهای سنتی را برای آن‌ها آماده می‌کنند. بعد از افطار پسر به نامزدش هدیه گرانبهایی که «مهیه» نامیده می‌شود، اهدا می‌کند؛ مانند انگشتر و دستبند یا پیراهن و یا پارچه قیمتی.

با نزدیک شدن عید فطر، مغازه‌های تجاری به ویژه بعد از ادای نماز تراویح، از خانواده‌ها پر می‌شود تا لباس‌هایی برای کودکان خود بخرند و کودکان در روز عید بپوشند و به آن افتخار کنند. همچنین زنان در روزهای آخر ماه مبارک رمضان مقدمات تهیه حلوای عید را انجام می‌دهند. شیرینی‌های متنوع سنتی و جدید، و هر سال شیرینی جدیدی عرضه می‌شود، شیرینی‌هایی که در آن‌ها تنقلات یا شکلات یا مربا و... برای تزئین به کار می‌رود. اغلب خانواده‌های الجزایری شیرینی سنتی را ترجیح می‌دهند و اینگونه شیرینی‌های سنتی مانند «الغریبه»، «الصالی»، «المعمول»، «المقروط» و... را تهیه می‌کنند.

سپس عید فرا می‌رسد و شادی برای همه و شادی مسلمانان برای به پایان رساندن روزه‌داری، به همراه می‌آورد. اگر عید برای بزرگترها روزهای شادی و همدلی و همراهی روح و روانشان است، برای کودکان روزهای بازی و تفریح و خوشگذرانی است، به طوری که کودکان بازی‌های مردمی مختلف بازی می‌کنند مانند «بازی المخرقبه» که این بازی شبیه شطرنج است که بر روی زمین بین دو نفر و با سنگ و هسته خرما انجام می‌شود و این بازی از بازی‌های میراث فرهنگی الجزایر به شمار می‌رود، و این غیر از مسابقات و بازی‌های توپی و بازی‌های با آتش است که همه کودکان از کشورهای عربی این بازی‌ها را انجام می‌دهند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

در الجزایر عید آیین‌های گوناگونی به همراه دارد، جزایری‌ها تعدادی از آیین‌های اصلی، نزدیک فرارسیدن عید و در اولین لحظات عید انجام می‌دهند، که در همه این آیین‌ها، دوستی زیاد می‌شود و نمادین است. مانند تمیز کردن خانه به صورت کامل، خرید فرش جدید، آماده کردن شیرینی‌جات، کوتاه کردن موی سر و خرید لباس‌های نو.

زنان خانه‌دار از قدیم تا کنون اصرار دارند تا انواع مختلف شیرینی را برای قدردانی از میهمانان عید از نزدیکان و همسایگان آماده کنند. در هفته آخر ماه مبارک، عملیات آماده‌سازی شیرینی‌های متنوع شروع می‌شود، تا از میهمانان و بازدیدکنندگان در روزهای عید پذیرایی شود و این شیرینی‌ها انواع مختلف (سنتی و جدید) دارد. شاید باقلوا عروس شیرینی‌هایی که برای عید فطر تهیه می‌شود، باشد. بنابر دارایی هر خانواده‌ای دو یا سه یا انواع دیگری از شیرینی به همراه آن تهیه می‌شود؛ شیرینی‌های سنتی مانند «المقروط»، «الصامصه»، «الشباکیه»، «الغریبیه»، «صبیعات العروس» (پنجه عروس)، «القندیلات» و... اگر باقلوا عروس شیرینی‌ها است، «التشراک» داماد این شیرینی‌ها است و آن از خمیر کردن خرما می‌آمیزد شده با تنقلات و با رنگ‌های سفید براق رنگ‌آمیزی شده، می‌باشد.

کودکان با لباس‌های نو و بازی‌ها به پیشواز این عید می‌روند. در شب عید منازل با شادی، تزیین می‌شود و مردان و زنان به گرمابه‌ها می‌روند؛ مردان موهای سر خود را اصلاح می‌کنند و این آیین‌ها از قدیم همراه الجزایری‌ها بوده است. از برنامه‌های به ارث رسیده در شب عید فطر، حنا گذاشتن بزرگ‌ترها و خردسالان است، زیرا حنا در الجزایر نشانه دوستی و همدلی است. و در همین راستا پیرزنان می‌گویند که حنا «حینه» یعنی مهربانی است. پس حنا گذاشتن برای کودکان به آن‌ها دوستی و مهربانی یاد می‌دهد. دختران کف دستشان و کودکان یکی از انگشتانشان را حنا می‌زنند و برخی لباس‌های سنتی حنابندان را به تن می‌کنند.

با طلوع فجر اولین روز عید که به مدت دو روز تعطیلی رسمی است، نمازگزاران بهترین لباس‌های خود را به تن می‌کنند و عطر می‌زنند و همراه صدای قاری که صدایش از بلندگوهای مناره‌ها پخش می‌شود، با تکرار عبارت تکبیر و تهلیل (الله اکبر و لا اله الا الله) به مسجد می‌روند، و بعد از نماز، الجزایری‌ها با گفتن عبارات «صبح عیدکم» یا «تعیدوا و تزیدوا و تفرحوا بالعزاب و العوائق» یعنی (هرساله عید بگیرید و توشه بردارید و با دختران و پسران مجرد شادی کنید) به

رایزنی فرهنگی سارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

همدیگر تبریک می گویند. زنان این آرزوها را با همدیگر رد و بدل می کنند و مردان فقط «صح عیدکم» به همدیگر می گویند.

اما از نظر رسمی رئیس جمهور معمولا به همراه رئیس مجلس ملت، رئیس مجلس ملی و مردمی، نخست وزیر و تعدادی از وزرا و دیپلمات های مقیم در الجزایر، نماز عید را در مسجد جامع پایتخت الجزایر و یا مساجد قدیمی دیگر ادا می کند.

قبرستان ها در روز اول عید از مردم پر می شود که دسته های گل بر روی قبور دوستدارانشان می گذارند و برای روح آن ها فاتحه می خوانند، و برای آمرزش امواتشان حلوا و پول بین فقرا توزیع می کنند، و معمولا فقرا به قبرستان ها می آیند تا عیدی بگیرند.

و در الجزایر آیینی اجتماعی وجود دارد به نام «التغافر» یا «الغفران» که بنابر آن همسایه ها و یا اقوامی که بر اساس سوء تفاهم با همدیگر قطع رابطه کرده اند، از گناه همدیگر می گذرند و همدیگر را بغل می کنند و عباراتی مانند «السماح خویا» (بخشید برادر)، «اطلب السماح یا اخی» (ای برادر از تو پوزش می طلبم) به همدیگر می گویند و در جواب طرف دیگر می گویند: «السماح، ساعه شیطان و راحت» (گذشتم، لحظه ای شیطانی بود و رفت). مراسم مغافره در حضور مردم انجام می شود، و مردم شاهد صلح آن ها می شوند و به آن ها تبریک می گویند، پس همه دشمنی ها راه حل خود را در عید فطر می یابند.

رایزنی فرهنگی سارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

و مردم از زیارت قبور به خانه‌های خود باز می‌گردند، و در مسیر به کودکانی که لباسهای نو به تن کرده و خیابان‌ها را پر کرده اند و اسباب بازی‌های خود را به همراه دارند، عیدی می‌دهند.

زنان برای افراد خانواده و میهمانانی که برای تبریک عید سختیهای سفر را به جان خریده اند، سفره صبحانه را پهن می‌کنند، و این سفر با شیرینی که زنان خانه دار با سختی آنها را تهیه کرده اند، به همراه شیر، قهوه و چای سبز آرایش می‌شود.

بعد از صرف غذا، دیدارها تا پاسی از شب ادامه می‌یابد، و زیارت ایتام، بیماران، کودکان و نیازمندان جای ویژه ای دارد، به گونه ای که جمعیت‌های خیریه در حالیکه هدایا، حلوا و گل به همراه دارند، از بیمارستان‌ها و خانه‌های مستمندان و مراکز نگهداری کودکان بی سرپرست بازدیدهایی انجام می‌دهند تا جای خانواده‌های نداشته آنها را پر کنند، همچنین نیکوکاران به دیدن افرادی در بیمارستانها می‌روند که دیدار کننده ای ندارند و به سالمندانی سر می‌زنند که فرزندانشان آنها را در این خانه‌های سالمندان رها کرده اند، و به دیدن کودکان بی سرپرست می‌روند تا جای خانواده‌هایشان را پر کنند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

همچنین جشن‌هایی برپا می‌شود و بزرگسالان کودکان را به شهر بازی می‌برند. در برخی از محله‌ها کارناوال راه می‌افتد و برنامه‌های هنری در میدان‌ها اجرا می‌شود، که این برنامه شامل موسیقی با نی «القصبه» و دف «البندیر» و رقص‌های گروه‌های مردمی که افراد محله‌ها هم با آن‌ها همراهی می‌کنند، می‌باشد و در برخی از استان‌ها، این جشن‌ها همراه با شلیک گلوله و مسابقه اسب‌سواری (فنطاریه) است.

از بارزترین نمونه‌های همبستگی در الجزایر، جمع‌آوری زکات عید فطر (فطریه) و توزیع آن بین فقرا و نیازمندان است که این کار در هر محله و زیر نظر وزارت امور دینی و اوقاف و با مسئولیت مساجد صورت می‌گیرد.

خانواده‌های الجزایری به این آیین‌ها و سنت‌ها اهمیت فراوانی می‌دهند و برای احیای آن‌ها در هر سال سعی زیادی می‌کنند، اما به دلیل مصیبت بزرگ کرونا در این سال، این سنت‌ها کمرنگ‌تر شد، و غیر از کمی از این آیین‌ها چیز دیگری نمی‌بینیم. در حالیکه به طور کلی دیدارهای رمضانی و صله رحم بین اقوام و دوستان و همسایگان یکی از بارزترین مراسم رمضانی در الجزایر و جهان اسلام به شمار می‌آید، تا چه رسد به نماز جماعت. قرنطینه این آیین‌ها و مراسم را از بین برد و به صورت اجباری مقررات فاصله اجتماعی را اجرا کرد، و این وضعیت ادامه می‌یابد و نماز عید فطر را هم شامل خواهد شد. از نظر فردی، امسال الجزایری‌ها از آماده‌سازی (برای عید) صرف‌نظر کردند و خطر ویروس کرونا سخن عام و خاص شد، به گونه‌ای که این کرونا نگرانی زیادی در میان خانواده‌ها به وجود آورد، و آن‌ها به نماز و روزه در خانه‌هایشان و تبریک‌گویی به دوستان و اقوام از طریق تلفن بسنده کردند، و همین شرایط در روز عید نیز چنین خواهد بود.

رایزنی فرهنگی سادات جمهوری اسلامی ایران در الجزایر

